

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/149/125/95

PRZYSZŁOŚĆ ROSJI I STOSUNKÓW POLSKO-ROSYJSKICH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Po sześciu latach przemian w Europie Środkowej i Wschodniej sytuacja w tym regionie wciąż jeszcze nie jest ustabilizowana. Kierunek rozwoju Rosji pozostaje wielką niewiadomą. Rosyjski sprzeciw wobec polskich starań o integrację z Zachodem wydaje się tymczasem coraz wyraźniejszy i, co ważniejsze, coraz poważniej traktowany. Interesy polskie (a także innych krajów środkowoeuropejskich) i rosyjskie postrzegane są jako sprzeczne. Ze środków przekazu napływają informacje o kolejnych zadrażnieniach w stosunkach polsko-rosyjskich. Społeczny obraz sytuacji dopełniany jest przez informacje z Czeczenii oraz niedawne wydarzenia na Białorusi, interpretowane jako krok ku odtworzeniu ZSRR w dawnych granicach. Jednocześnie wielu komentatorów krytykuje prezydenta Stanów Zjednoczonych za nadmierną uległość w negocjacjach z Rosją, twierdząc, że postawa taka zamiast przyczynić się do umocnienia demokracji, sprzyja imperialnym dążeniom Rosji.

W tej sytuacji zasadne wydają się pytania, czy Polacy obawiają się Rosji oraz jak wyobrażają sobie przyszłość tego kraju i stosunków polsko-rosyjskich.

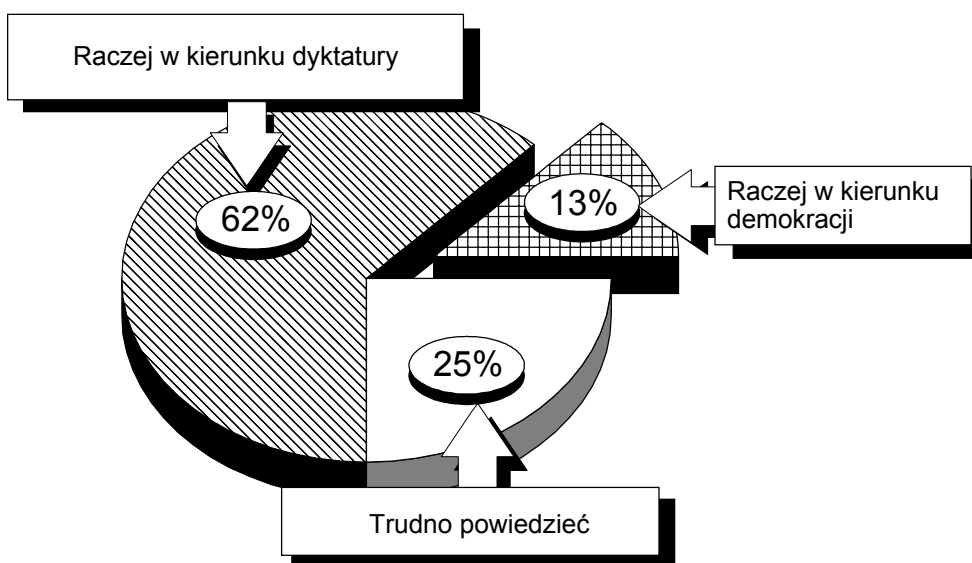
W jakim kierunku zmierza Rosja?

W jednym z ostatnich sondaży¹ poświęconych problematyce międzynarodowej większość badanych pesymistycznie oceniła perspektywy rozwoju demokracji w Rosji. W obecnej sytuacji dostrzegają oni przesłanki zmierzania tego kraju raczej ku kolejnej dyktaturze niż w stronę demokracji.

---

¹ Badanie „Świat wokół nas” (8) przeprowadzono w dniach 26-29 maja ‘95 na 1198-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY, PANA(I) ZDANIEM, OBECNA SYTUACJA W ROSJI ZMIERZA W KIERUNKU DEMOKRACJI CZY DYKTATORY?

Duże zainteresowanie polityką oraz częste czytanie prasy codziennej wzmacnia przekonanie respondentów, że Rosja zmierza bardziej w kierunku dyktatury niż demokracji.

Prasa jest jednym z podstawowych źródeł kształtujących nasze poglądy dotyczące wydarzeń w kraju i na świecie. Istnieje związek między częstością czytania gazet codziennych a poglądami na sytuację w Rosji. Badani, którzy codziennie lub prawie codziennie śledzą w prasie wydarzenia polityczne, w większości sądzą, iż sytuacja polityczna na wschód od Polski zmierza w niedemokratycznym kierunku.

Tabela 1

w procentach

Czytelnicтво gazet	W jakim kierunku zmierza sytuacja w Rosji?		
	w kierunku demokracji	w kierunku dyktatury	trudno powiedzieć
Codziennie	15	69	16
2-3 razy w tygodniu	12	63	25
Wydania sobotnio-niedzielne	14	65	21
Rzadko	12	57	31
Nie czyta	11	52	37

Zdanie to najczęściej podzielają mężczyźni (spośród kobiet aż jedna trzecia uchyliła się od odpowiedzi), badani z wykształceniem wyższym, zwolennicy KPN, NSZZ "Solidarność", Unii Wolności oraz Unii Pracy.

Wyrażenia zdecydowanego stanowiska w tej kwestii szczególnie często unikali zwolennicy SLD i PSL. Ponad jedna czwarta spośród nich wybrała odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Tabela 2 w procentach

Sympatycy partii i organizacji	W jakim kierunku zmierza sytuacja w Rosji?		
	w kierunku demokracji	w kierunku dyktatury	trudno powiedzieć
BBWR	22	65	13
KPN	3	86	11
PSL	13	60	27
SLD	14	56	30
NSZZ „Solidarność”	10	72	18
UP	13	68	19
UW	16	70	14

Badanym zadaliśmy też pytanie o perspektywę odrodzenia imperializmu w Rosji. Odpowiedzi większości z nich świadczyły o pesymistycznym postrzeganiu politycznych zamiarów tego państwa.

Tabela 3 w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w najbliższej przyszłości, np. w ciągu 5-10 lat, Rosja będzie dążyć do odzyskania wpływów w byłych krajach socjalistycznych czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań					
	VI '93	VI '94	XII '94	II '95	IV '95	V '95
Tak	39	53	58	60	64	72
Nie	39	26	20	19	16	14
Trudno powiedzieć	22	21	22	21	20	14

Odkąd po raz pierwszy zadaliśmy to pytanie, obserwujemy wśród respondentów ciągły wzrost przekonania o dążeniu Rosji do odzyskania wpływów w dawnych krajach socjalistycznych. Największy przyrost odsetka osób mających takie zdanie nastąpił między czerwcem '93 a czerwcem '94 (o 14 punktów) oraz w roku bieżącym między kwietniem '95 a majem '95 (o 8 punktów procentowych).

Na ostatnie wyniki wpłynął prawdopodobnie coraz bardziej zdecydowany sprzeciw Rosji w sprawie rozszerzenia NATO na wschód. Niebagatelną rolę w kształtowaniu takiego zdania wśród respondentów miała też zapewne decyzja Białorusi (o zacieśnieniu kontaktów z Rosją) oraz stosunek władz rosyjskich do Czeczenii.

Im większe zainteresowanie ankietowanych polityką, tym więcej z nich uważa, że w najbliższej przyszłości będziemy mieć do czynienia z odbudową imperializmu rosyjskiego. Opinię taką najczęściej wyrażali badani z wyższym wykształceniem, kadra kierownicza, inteligencja, prywatni przedsiębiorcy.

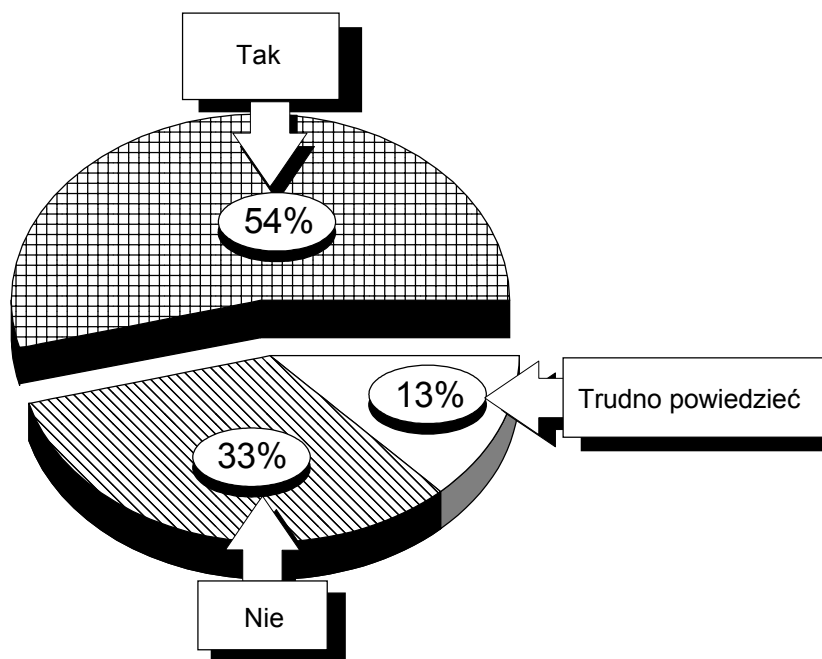
Wiedza uzyskana z prasy okazała się znacząca również przy prognozowaniu polityki Rosji.

Dążenie przez Rosję do odzyskania wpływów w dawnych krajach socjalistycznych dostrzega przeważająca większość osób, które często lub bardzo często czytają prasę codzienną. Natomiast jedna czwarta respondentów, którzy w ogóle nie czytają gazet, nie umiała wyrazić swojego zdania na ten temat. Czytelnicтво prasy można uznać za wskaźnik zainteresowania sprawami polityki, w tym również wydarzeniami w Rosji i stosunkami polsko-rosyjskimi.

Polityka Rosji a sytuacja Polski

W czasach PRL Rosja miała bezpośredni wpływ na sytuację Polski. Obecnie Polacy dowiadują się z mediów o rozmowach polityków rosyjskich i zachodnich na temat problemów dotyczących Polski. Zapytaliśmy respondentów, czy mają poczucie zależności sytuacji Polski od polityki Rosji.

RYS. 2. CZY, PANA(I) ZDANIEM, SYTUACJA POLSKI ZALEŻY OD POLITYKI ROSJI CZY TEŻ NIE?

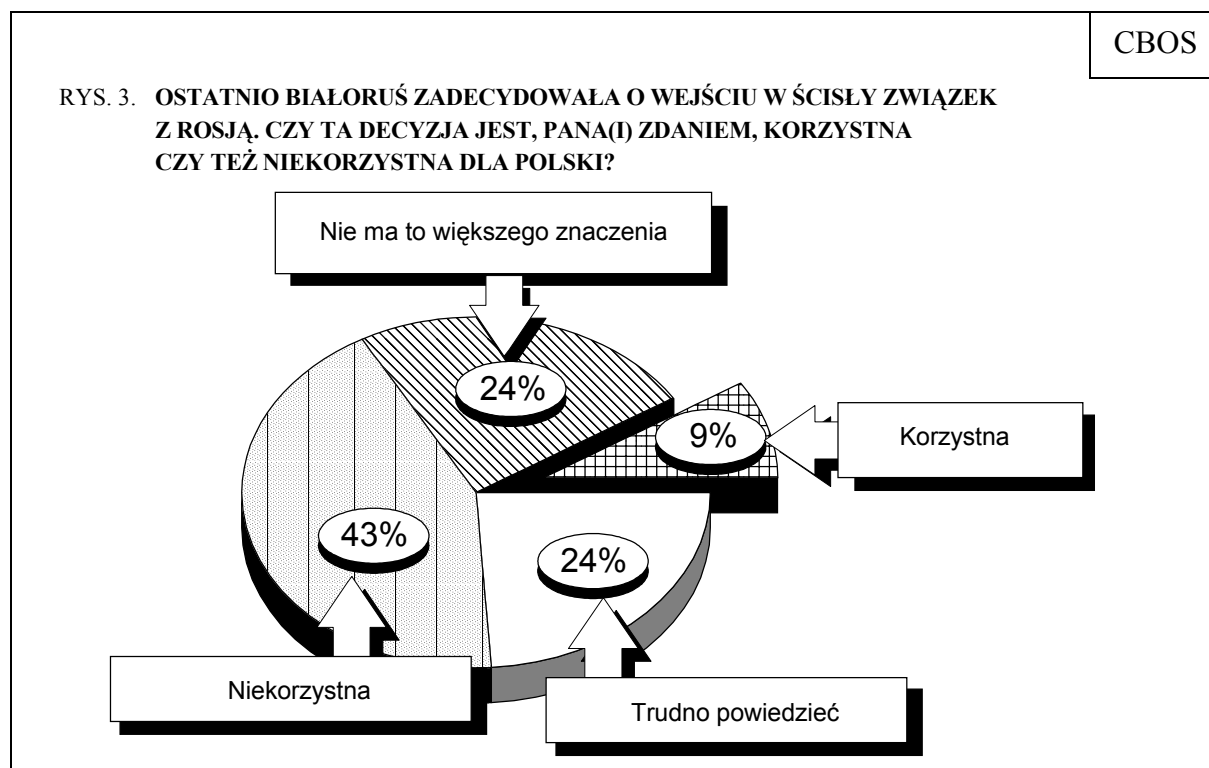
Ponad połowa ankietowanych odpowiedziała na to pytanie twierdząco. Najwięcej badanych mających takie zdanie to młodzi ludzie w wieku 25-34 lata, mieszkańcy dużych miast (powyżej 500 tys. ludności), osoby z wyższym wykształceniem oraz kadra kierownicza, inteligencja.

Im bardziej respondenci interesują się polityką, tym częściej potwierdzają istnienie tego problemu. Można przypuszczać, że ludzie tacy mają większą wiedzę o mechanizmach polityki i bardziej je rozumieją. Dlatego też odczucie zagrożenia przed zależnością od Rosji jest u nich częstsze niż np. u osób z niskim wykształceniem.

Wśród zwolenników różnych partii przekonanie o zależności naszej sytuacji od polityki Rosji częściej od innych wyrażają zwolennicy KPN oraz Unii Wolności.

W mass mediach komentowana była decyzja Białorusi o zacieśnieniu związków z Rosją. Pojawiały się opinie, że jest to jeden z sygnałów świadczących o realizowanym przez Rosję planie odzyskania wpływów w dawnych republikach ZSRR. Wywołało to polemiki i obawy, czy

Rosja w dalszej kolejności nie będzie dążyć do odzyskania wpływów w dawnych krajach socjalistycznych, w tym w Polsce. Czy nasze społeczeństwo podziela te obawy?

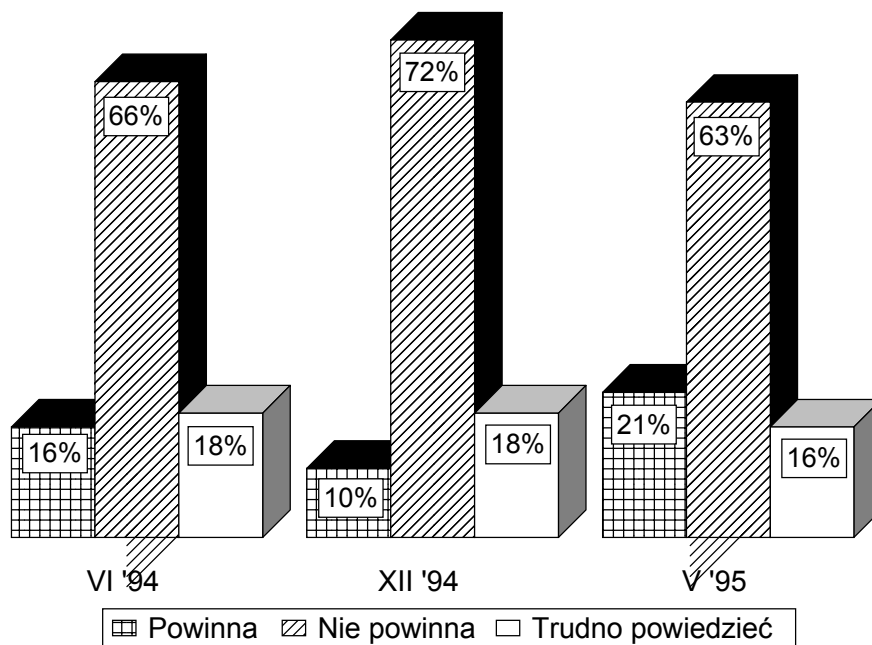

Kwestia decyzji Białorusi silnie różnicuje poglądy badanych na temat ewentualnych korzyści lub zagrożeń wpływających z tego posunięcia dla Polski. Jednakże największa grupa ankietowanych uważa, że decyzja ta jest niekorzystna dla Polski. Co czwarty respondent nie zajął stanowiska w tej sprawie.

Niekorzystne dla Polski skutki decyzji władz białoruskich najczęściej przewidują mężczyźni, osoby starsze (55-64 lata), badani o prawicowych poglądach politycznych oraz zwolennicy KPN i UW. Natomiast dla sympatyków SLD jest to najczęściej decyzja bez znaczenia.

Blok problemowy dotyczący Rosji zawierał również pytanie, co dla Polski jest najważniejsze w kontaktach z tym państwem. Czy we współpracy polsko-rosyjskiej powinny dominować względy polityczne czy też gospodarcze (za cenę ustępstw politycznych).

RYS. 4. MÓWI SIĘ, ŻE ROSJA JEST GOTOWA DO NAWIĄZANIA SZEROKIEJ WYMIANY HANDLOWEJ I WSPÓLPRACY GOSPODARCZEJ Z POLSKĄ ZA CENĘ USTĘPSTW POLITYCZNYCH. CZY, PANA(I) ZDANIEM, POLSKA POWINNA PÓJŚĆ NA POLITYCZNE USTĘPSTWA WOBEC ROSJI ZA CENĘ KORZYŚCI GOSPODARCZYCH CZY TEŻ NIE?

Niemal dwie trzecie ankietowanych uważa, że Polska nie powinna iść na ustępstwa polityczne wobec Rosji nawet za cenę korzyści gospodarczych.

W porównaniu z grudniem '94 odsetek osób wyrażających takie zdanie zmalał o 9 punktów procentowych. Być może tę zmianę należy powiązać z krytyką polityki gospodarczej: wiele zakładów upada, ponieważ główny odbiorca ich produktów - Rosja zrezygnowała ze współpracy z nimi.

Stwierdzenie, iż nie należy wiązać ustępstw politycznych z ewentualnymi korzyściami gospodarczymi najbardziej skłonni byli poprzeć mężczyźni, młodzi ludzie w wieku do 34 lat, mieszkańcy dużych miast (101-500 tys. ludności), respondenci ze średnim lub wyższym wykształceniem, o prawicowych poglądach politycznych.

Spośród zwolenników partii aprobatę osiągania korzyści gospodarczych kosztem ustępstw politycznych najczęściej wyrażają sympatycy SLD (31%).

Istnieje zależność między stopniem zainteresowania polityką a opinią o ustępstwach politycznych względem Rosji. W grupie osób, które deklarują duże zainteresowanie polityką,

dominuje pogląd, że niedopuszczalne są ustępstwa polityczne względem Rosji, nawet gdyby wiązało się to z korzyściami w wymianie gospodarczej.

Kwestie dotyczące suwerenności i problemy gospodarcze to, jak można przypuszczać, dla większości badanych zagadnienia, których nie można negocjować. Prymat suwerenności wydaje się w tym przypadku oczywisty.

Polacy obawiają się ponownej zależności politycznej od Rosji. Większość badanych uważa, że Polska nie powinna zgadzać się na jakiegokolwiek ustępstwa polityczne, nawet gdyby miały one zwiększyć korzyści ze współpracy gospodarczej.

W opinii większości ankietowanych, przyszłość Rosji to raczej dyktatura niż demokracja oraz raczej skupienie się na odzyskiwaniu dawnych wpływów niż akceptacja współpracy z byłymi państwami socjalistycznymi na nowych zasadach.

W kwestii przyszłości Rosji i stosunków polsko-rosyjskich zaniepokojenie i obawy wyrażali głównie mężczyźni, osoby interesujące się polityką, czytelnicy prasy codziennej.

Najmniej zainteresowania kwestiami poruszonymi w sondażu wykazywały kobiety, one też najbardziej spokojnie wypowiadały się na temat przyszłości Rosji i stosunków polsko-rosyjskich.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, obecna sytuacja w Rosji zmierza w kierunku demokracji czy też dyktatury? Raczej w kierunku demokracji; 2 - Raczej w kierunku dyktatury (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	62	25	1195
Płeć				
Mężczyźni	14	68	18	567
Kobiety	12	57	32	629
Wiek				
do 24 lat	16	62	22	172
25-34	15	66	19	209
35-44	12	68	19	292
45-54	9	66	25	162
55-64	14	51	34	171
65 lat i więcej	10	53	37	190
Miejsce zamieszkania				
Wieś	13	56	31	448
Miasto do 20 tys.	10	63	27	145
od 21 do 100 tys.	12	66	22	201
101-500 tys.	11	68	20	240
501 tys. i więcej mieszk.	18	62	20	162
Region				
Północny	11	69	20	130
Zachodni	7	65	28	119
Środkowozachodni	13	58	29	179
Środkowy	16	60	24	231
Wschodni	14	58	28	150
Południowo-wschodni	14	64	22	175
Południowo-zachodni	13	62	25	212
Wykształcenie				
Podstawowe	11	50	39	399
Zasadnicze zawodowe	13	68	19	348
Średnie	13	67	20	351
Wyższe	19	72	10	97
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	16	78	5	75
Prac. umysł. niż. szczebla	13	68	19	106
Pracownicy fiz. - umysł.	18	69	12	41
Robotnicy wykwalifikowani	12	68	20	157
Robotnicy niewykwalifik.	13	59	27	53
Rolnicy	16	49	35	84
Prywatni przedsiębiorcy	18	68	14	53
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	12	56	33	389
Uczniowie i studenci	17	64	19	58
Bezrobotni	12	59	29	100
Gospodynie domowe i inni	3	65	32	78
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	12	75	12	124
Sektor państwowy	14	64	22	156
Sektor prywatny	18	66	16	194
Spółdzielczość	7	83	10	22
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	13	58	29	254
125 - 199	9	62	29	208
200 - 274	16	58	26	292
275 - 324	12	70	19	151
325 i powyżej	15	66	19	226
Ocena własnych war. mater.				
Złe	12	61	27	492
Średnie	15	60	26	519
Dobre	11	71	18	183
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	10	44	46	78
Raz w tygodniu	14	60	26	711
Kilka razy w roku	13	66	21	309
W ogóle nie uczestniczy	6	74	20	95
Poglądy polityczne				
Lewica	13	62	24	209
Centrum	15	63	22	414
Prawica	13	74	13	311
Trudno powiedzieć	10	44	46	261

Tabela 2. Czy w najbliższej przyszłości, np. w ciągu 5-10 lat, Rosja będzie dążyć do odzyskania wpływów w byłych krajach socjalistycznych czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	72	14	14	1197
Płeć				
Mężczyźni	77	14	9	567
Kobiety	67	14	19	630
Wiek				
do 24 lat	72	14	13	172
25-34	77	13	11	210
35-44	74	18	9	292
45-54	72	18	11	162
55-64	69	10	21	171
65 lat i więcej	66	10	24	190
Miejsce zamieszkania				
Wieś	67	14	19	448
Miasto do 20 tys.	69	16	15	145
od 21 do 100 tys.	77	12	11	201
101-500 tys.	76	14	10	240
501 tys. i więcej mieszk.	75	16	9	163
Region				
Północny	79	11	11	130
Zachodni	77	11	11	119
Środkowo-zachodni	70	19	11	179
Środkowy	72	13	15	232
Wschodni	63	18	19	150
Południowo-wschodni	70	13	17	175
Południowo-zachodni	73	13	15	212
Wykształcenie				
Podstawowe	65	12	23	399
Zasadnicze zawodowe	75	14	11	348
Średnie	74	16	10	351
Wyższe	80	19	1	98
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	83	14	3	76
Prac. umysł. niż. szczebla	74	16	10	106
Pracownicy fiz. - umysł.	71	20	9	41
Robotnicy wykwalifikowani	78	15	8	157
Robotnicy niewykwalifik.	72	14	15	53
Rolnicy	60	13	28	84
Prywatni przedsiębiorcy	83	14	3	53
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	67	14	19	389
Uczniowie i studenci	79	16	5	58
Bezrobotni	65	11	24	100
Gospodynie domowe i inni	77	14	9	78
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	74	18	8	125
Sektor państwowy	76	14	10	156
Sektor prywatny	81	13	5	194
Spółdzielczość	79	16	5	22
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	68	15	16	254
125 - 199	70	14	15	208
200 - 274	72	14	14	292
275 - 324	75	13	12	151
325 i powyżej	75	16	10	227
Ocena własnych war. mater.				
Złe	69	15	16	492
Średnie	73	14	13	521
Dobre	76	13	11	183
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	55	12	33	78
Raz w tygodniu	70	15	15	711
Kilka razy w roku	78	12	9	311
W ogóle nie uczestniczy	77	17	6	95
Poglądy polityczne				
Lewica	74	16	9	209
Centrum	74	15	11	414
Prawica	78	12	10	311
Trudno powiedzieć	58	14	28	262

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, sytuacja Polski zależy od polityki Rosji czy też nie?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	54	33	13	1197
Płeć				
Mężczyźni	57	35	8	567
Kobiety	51	32	18	630
Wiek				
do 24 lat	55	35	10	172
25-34	61	29	11	210
35-44	52	36	11	292
45-54	55	36	9	162
55-64	52	33	15	171
65 lat i więcej	47	30	23	190
Miejsce zamieszkania				
Wieś	50	33	17	448
Miasto do 20 tys.	59	33	7	145
od 21 do 100 tys.	48	37	16	201
101-500 tys.	53	36	10	240
501 tys. i więcej mieszk.	65	26	9	163
Region				
Północny	61	29	10	130
Zachodni	47	39	13	119
Środkowozachodni	49	41	10	179
Środkowy	54	32	13	232
Wschodni	50	34	16	150
Południowo-wschodni	57	29	14	175
Południowo-zachodni	56	30	14	212
Wykształcenie				
Podstawowe	41	37	22	399
Zasadnicze zawodowe	60	33	8	348
Średnie	53	36	11	351
Wyższe	83	15	2	98
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	80	13	7	76
Prac.umysł.niż.szczębla	55	32	13	106
Pracownicy fiz.- umysł.	52	41	8	41
Robotnicy wykwalifikowani	60	36	4	157
Robotnicy niewykwalifik.	48	33	19	53
Rolnicy	48	36	16	84
Prywatni przedsiębiorcy	57	32	10	53
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	49	35	16	389
Uczniowie i studenci	57	36	6	58
Bezrobotni	47	37	16	100
Gospodynie domowe i inni	52	28	20	78
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	68	26	6	125
Sektor państwowy	59	33	8	156
Sektor prywatny	57	32	11	194
Spółdzielczość	55	34	10	22
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	47	38	15	254
125 - 199	49	35	15	208
200 - 274	51	36	13	292
275 - 324	58	31	10	151
325 i powyżej	65	27	8	227
Ocena własnych war. mater.				
Złe	52	32	16	492
Średnie	51	37	11	521
Dobre	64	24	11	183
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	47	28	25	78
Raz w tygodniu	53	33	14	711
Kilka razy w roku	55	35	9	311
W ogóle nie uczestniczy	59	31	10	95
Poglądy polityczne				
Lewica	62	29	9	209
Centrum	57	34	9	414
Prawica	56	35	8	311
Trudno powiedzieć	38	33	29	262

Tabela 4. Czy decyzja Białorusi o wejściu w ścisły związek z Rosją jest korzystna czy też niekorzystna dla Polski?

(%)

	Korzystna	Nie ma znaczenia	Nie-korzystna	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	9	24	43	25	1195
Płeć					
Mężczyźni	9	26	50	16	567
Kobiety	8	22	37	33	629
Wiek					
do 24 lat	9	33	32	26	172
25-34	9	27	40	24	209
35-44	10	26	45	19	292
45-54	8	23	47	22	162
55-64	7	20	50	23	171
65 lat i więcej	8	13	43	36	190
Miejsce zamieszkania					
Wieś	9	22	38	30	448
Miasto do 20 tys.	8	29	37	27	145
od 21 do 100 tys.	10	17	51	22	201
101-500 tys.	7	27	46	20	240
501 tys. i więcej mieszk.	8	27	47	18	162
Region					
Północny	10	26	43	21	130
Zachodni	6	16	58	20	119
Środkowozachodni	7	28	39	27	179
Środkowy	6	24	42	27	231
Wschodni	12	19	41	24	150
Południowo-wschodni	8	23	45	24	175
Południowo-zachodni	11	27	39	24	212
Wykształcenie					
Podstawowe	9	20	36	35	399
Zasadnicze zawodowe	9	25	47	19	348
Średnie	8	24	45	23	351
Wyższe	10	33	48	9	97
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	10	34	48	8	75
Prac. umysł. niż. szczebla	15	21	43	22	106
Pracownicy fiz.- umysł.	2	29	45	24	41
Robotnicy wykwalifikowani	7	26	47	20	157
Robotnicy niewykwalifik.	5	25	37	32	53
Rolnicy	5	20	47	29	84
Prywatni przedsiębiorcy	7	35	41	17	53
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	8	18	46	27	389
Uczniowie i studenci	13	40	28	19	58
Bezrobotni	7	27	36	30	100
Gospodynie domowe i inni	12	21	33	34	78
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	10	25	46	19	124
Sektor państwowy	11	23	47	19	156
Sektor prywatny	7	32	44	17	194
Spółdzielczość	5	30	18	47	22
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	11	22	37	31	254
125 - 199	8	25	41	26	208
200 - 274	10	21	46	24	292
275 - 324	8	24	45	23	151
325 i powyżej	7	30	48	14	226
Ocena własnych war. mater.					
Złe	7	20	44	29	492
Średnie	11	27	40	22	519
Dobre	7	26	48	19	183
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	7	20	32	41	78
Raz w tygodniu	9	23	42	26	711
Kilka razy w roku	8	26	47	19	309
W ogóle nie uczestniczy	7	30	44	19	95
Poglądy polityczne					
Lewica	13	27	46	13	209
Centrum	10	26	42	22	414
Prawica	6	22	54	18	311
Trudno powiedzieć	6	19	30	46	261

Tabela 5. Czy Polska powinna pójść na polityczne ustępstwa wobec Rosji za cenę korzyści gospodarczych czy też nie? (%)

	Powinna	Nie powinna	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	63	16	1197
Płeć				
Mężczyźni	21	71	8	567
Kobiety	21	56	23	630
Wiek				
do 24 lat	19	72	9	172
25-34	11	74	15	210
35-44	25	64	11	292
45-54	27	55	18	162
55-64	24	61	15	171
65 lat i więcej	19	53	28	190
Miejsce zamieszkania				
Wieś	21	60	19	448
Miasto do 20 tys.	19	59	21	145
od 21 do 100 tys.	27	58	15	201
101-500 tys.	19	73	8	240
501 tys. i więcej mieszk.	19	68	13	163
Region				
Północny	25	57	19	130
Zachodni	23	62	15	119
Środkowo-zachodni	20	64	16	179
Środkowy	22	64	15	232
Wschodni	21	59	20	150
Południowo-wschodni	20	62	17	175
Południowo-zachodni	19	71	10	212
Wykształcenie				
Podstawowe	23	52	25	399
Zasadnicze zawodowe	21	67	12	348
Średnie	20	70	11	351
Wyższe	20	72	8	98
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	20	75	6	76
Prac. umysł. niż. szczebla	25	65	10	106
Pracownicy fiz. - umysł.	30	63	7	41
Robotnicy wykwalifikowani	14	73	13	157
Robotnicy niewykwalifik.	23	61	16	53
Rolnicy	21	60	19	84
Prywatni przedsiębiorcy	17	75	8	53
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	23	56	22	389
Uczniowie i studenci	24	65	11	58
Bezrobotni	21	63	16	100
Gospodynie domowe i inni	19	66	15	78
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	21	72	7	125
Sektor państwowy	17	70	13	156
Sektor prywatny	19	70	11	194
Spółdzielczość	31	55	13	22
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	18	63	19	254
125 - 199	22	61	17	208
200 - 274	23	60	17	292
275 - 324	20	66	14	151
325 i powyżej	23	68	9	227
Ocena własnych war. mater.				
Złe	19	62	19	492
Średnie	22	64	13	521
Dobre	24	64	12	183
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	11	60	29	78
Raz w tygodniu	22	61	17	711
Kilka razy w roku	21	68	11	311
W ogóle nie uczestniczy	22	69	9	95
Poglądy polityczne				
Lewica	29	62	9	209
Centrum	23	64	12	414
Prawica	20	72	9	311
Trudno powiedzieć	13	54	34	262